

Beeld: ANP

ACTUELE OPDRACHT

ONDERBOUW VO

Tegen racisme en discriminatie

Tegen racisme en discriminatie

Op 21 maart is het de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie. Een dag die aandacht vraagt voor de strijd tegen racisme en discriminatie. Ooit door de Verenigde Naties in het leven geroepen ter herdenking van het Sharpeville bloedbad in Zuid Afrika (1960), maar in de huidige maatschappij nog steeds ontzettend relevant. Helaas hebben veel mensen op dagelijkse basis met racisme of discriminatie te maken.

In deze les gaan de leerlingen bespreken wat ze weten van de Black Lives Matter-beweging, lezen ze een column over racisme tijdens carnaval en gaan ze zelf een kunstwerk met een maatschappelijke boodschap ontwerpen.

Begrippenlijst

Racisme

Als mensen anders behandeld worden of negatief beoordeeld worden vanwege hun huidskleur, afkomst of cultuur. Dit kan gebeuren door woorden, grappen, uitsluiting of oneerlijke regels.

Discriminatie

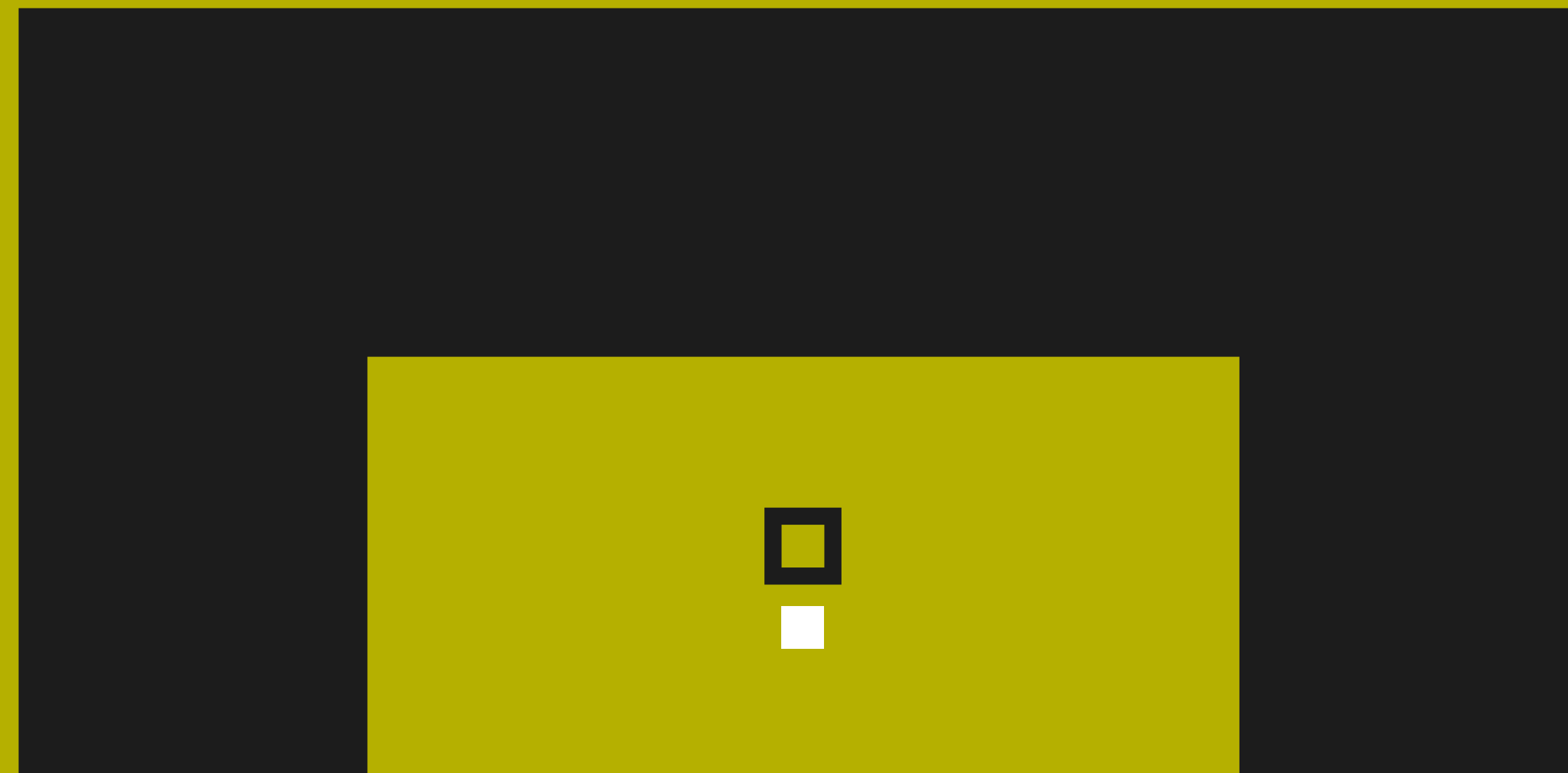
Als iemand ongelijk behandeld wordt op basis van kenmerken zoals huidskleur, geslacht, geloof, leeftijd of geaardheid. Dit kan ervoor zorgen dat mensen minder kansen krijgen of buitengesloten worden.

Column

Een column is een korte, persoonlijk getinte tekst waarin de schrijver op een subjectieve, vaak prikkelende of humoristische manier zijn of haar mening geeft over een actueel onderwerp. Een column is een tekst waarin de mening van de schrijver centraal staat, maar waarin vaak feiten worden gebruikt ter ondersteuning of als aanleiding voor het betoog.

Benodigheden:

- Digibord, tekenpapier, potloden/stiften/krijtjes, geprint artikel

VO onderbouw

Lesduur - 1 lesonderdeel van 30-40 minuten

Journalistiek, Nederlands, Maatschappijleer

Actuele les: Tegen racisme en discriminatie

Tegen racisme en discriminatie

Op 21 maart is het de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie. Op die dag wordt er aandacht gevraagd voor de strijd tegen racisme en discriminatie. De Verenigde Naties - een organisatie die zich wereldwijd inzet voor vrede, veiligheid en samenwerking; bijna ieder land op de wereld is lid - deed dit om het Sharpeville bloedbad dat in Zuid-Afrika in 1960 plaatsvond te herdenken. Hierbij opende de politie het vuur op zwarte demonstranten. Helaas hebben ook nu nog veel mensen met racisme en/of discriminatie te maken.

In deze les gaan jullie bespreken wat je weet van de Black Lives Matter-beweging, lees je een column over racisme tijdens carnaval en ga je een kunstwerk met een maatschappelijke boodschap ontwerpen.

Beeld: Pete Linforth, Pixabay

Black Lives Matter

Activerende opdracht, klassikaal.

- Bekijk de video op de website van het Brabants Dagblad over het verwijderen van de [Black Lives Matters-letters in Washington: https://www.bd.nl/video/productie/washington-verwijdert-enorme-black-lives-matter-letters-1221917](https://www.bd.nl/video/productie/washington-verwijdert-enorme-black-lives-matter-letters-1221917)
- Bespreek met elkaar: Wat weten jullie over de Black Lives Matter beweging in de Verenigde Staten? Je docent schrijft alle antwoorden op het digibord.
- Waarom denken jullie dat het kunstwerk belangrijk was?
- Wat zegt het verwijderen van het kunstwerk over de huidige maatschappelijke discussies over racisme?

Klik op de afbeelding om de video af te spelen:

Racistische grap

Groepjes

- Verdeel de klas in groepjes van 3 à 4 leerlingen.
- Lees samen met je groepje de column van Willem Claassen in het AD/De Gelderlander (zie ook de bijlage): <https://www.ad.nl/nijmegen/wil-je-met-een-racistische-grap-meelopen-in-een-optocht~a0f18c73/>
- Wat vinden jullie van de grap die in de column wordt besproken?
- Waarom is deze grap racistisch?
- Wat vindt columnist Willem Claassen van de grap met andere woorden: wat is zijn standpunt?
- Welke argumenten gebruikt hij om zijn mening te onderbouwen?
- Hoe zou je zelf reageren als je dit kostuum zou zien tijdens een optocht?

▲ Ook in de optocht in Eperlrooierslaand (Wagenberg) werd de racistische grap gemaakt: 'Mun Chinees is verkeerd gevallen'. © René Schotanus/Pix4Profs

Wil je met een racistische grap meelopen in een optocht?

COLUMN WILLEM CLAASSEN Met carnaval kwam ik twee keer dezelfde treurige grap tegen. Bij de optocht in Weurt, waar ik langs de kant stond, en op sociale media.

Willem Claassen 11-03-25, 11:34

OPDRACHT 3

30 minuten

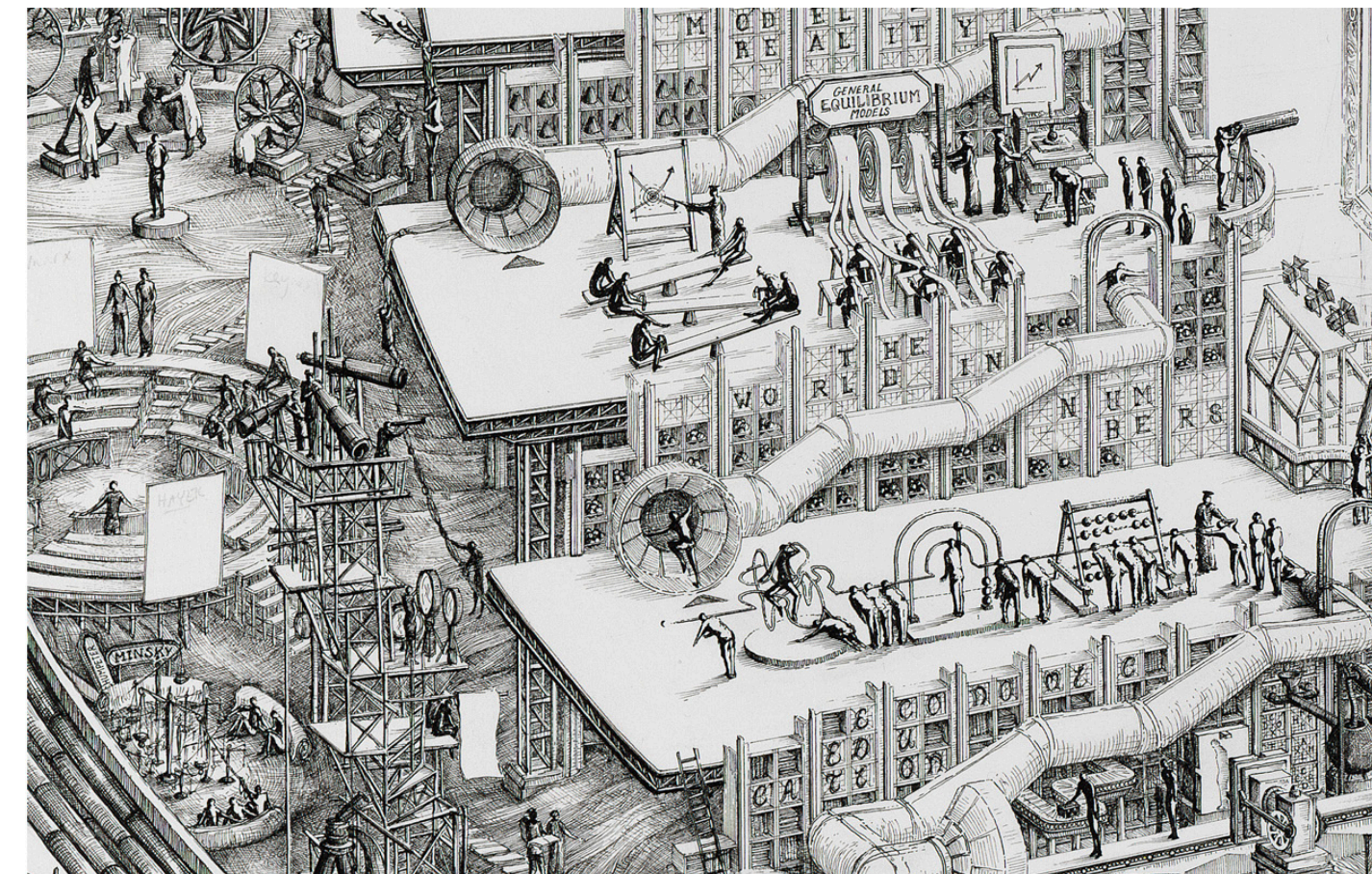
Kunstwerk

Individueel

In opdracht 1 heb je gezien dat kunst (de Black Lives Matter-letters) ingezet kan worden om een maatschappelijke boodschap uit te dragen. Vandaag ga je zelf je eigen kunstwerk ontwerpen met als thema 'racisme en discriminatie'. Je mag schrijven, schetsen, tekenen; probeer iets te maken wat jouw gevoelens over dit onderwerp weergeeft. Er is geen goed of fout.

Klassikaal

- Bespreek na afloop met de klas wat de leerlingen met hun kunstwerk willen zeggen en waarom.
- Hang alle kunstwerken op in het klaslokaal of op een andere geschikte plek.

Carlijn Kingma, *Het waterwerk van ons geld (detail)*, 2022

Banksy – "Follow the Leaders"

Judith de Leeuw – "Diversity in Bureaucracy"

ANTWOORDBLAD VOOR DOCENTEN

Opdracht 1:

Feiten over de Black Lives Matter-beweging:

- **Ontstaan in 2013** – De Black Lives Matter-beweging begon als een hashtag (#BlackLivesMatter) na de vrijspraak van George Zimmerman, die Trayvon Martin had doodgeschoten.
- **Tegen racisme en politiegeweld** – BLM zet zich in tegen racisme, ongelijkheid en vooral politiegeweld tegen zwarte mensen.
- **Wereldwijde protesten in 2020** – Na de dood van George Floyd in de VS kwamen miljoenen mensen wereldwijd in actie tegen racisme en politiegeweld.
- **Niet alleen in Amerika** – Hoewel de beweging in de VS begon, zijn er ook BLM-protesten en acties in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en andere landen.
- **Steun van bekende mensen en bedrijven** – Veel beroemdheden, sporters en bedrijven steunen de beweging, zoals Beyoncé, LeBron James en Nike.
- **'Blackout Tuesday'** – Op 2 juni 2020 deelden miljoenen mensen een zwart vlak op sociale media om steun te betuigen aan BLM.

Opdracht 2:

Standpunt van de columnist:

Willem Claassen vindt racistische grappen problematisch. Hij erkent dat ze vaak zonder kwade intentie worden gemaakt, maar benadrukt dat ze bijdragen aan racisme, stigmatisering en uitsluiting. Hij pleit ervoor om bewuster na te denken over humor en de impact ervan.

Argumenten:

- **Racisme is niet altijd bewust:**
Claassen gelooft niet dat de carnavalisten slechte intenties hadden, maar benadrukt dat racisme ook onbewust kan plaatsvinden.
- **Stigmatisering en ongelijkheid:**
Door een bevolkingsgroep neer te zetten op basis van uiterlijke kenmerken, afkomst en cultuur, worden zij als 'de ander' neergezet. Dit leidt tot uitsluiting en versterkt ongelijkheid.
- **Specifiek probleem bij Chinese Nederlanders:**
Racisme tegen Chinese Nederlanders wordt vaak niet erkend, omdat zij gezien worden als een 'modelminderheid' die zich goed aanpast. Toch ervaren zij microagressie en subtiele discriminatie.

Voorbeelden van racistische uitingen:

Hij noemt voorbeelden zoals 'Hanky panky Shanghai', 'p**pchinees' en 'sambal bij', die vaak als onschuldige grapjes worden gezien maar in werkelijkheid kwetsend kunnen zijn.

Vrijheid van meningsuiting vs. weerwoord:

Het cliché dat 'je tegenwoordig niks meer mag zeggen' klopt niet, volgens Claassen. Mensen mogen nog steeds grappen maken, maar krijgen nu vaker kritiek en weerwoord.

Bewustere keuzes in humor:

De vraag zou niet moeten zijn waar je nog grappen over 'mag' maken, maar waar je grappen over wilt maken. Dit impliceert een morele verantwoordelijkheid in humor.

Opdracht 3:

Voorbeelden van kunstwerken die worden ingezet om een maatschappelijke boodschap over te brengen (zie ook de afbeeldingen bij de opdracht):

Banksy – "Follow the Leaders"

Dit kunstwerk van Banksy toont zakenmannen die lijken te verdrinken, wat een kritiek is op politieke leiders en hun aanpak van klimaatverandering. Het roept op tot bewustwording en actie tegen milieuproblemen.

<https://visievankinderen.nl/?p=368&utm>

Judith de Leeuw – "Diversity in Bureaucracy"

Deze muurschildering laat een Surinaamse ballerina zien die omringd wordt door bureaucratische papieren, als kritiek op hoe minderheden vaak extra hindernissen tegenkomen in de maatschappij.

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Diversity_in_bureaucracy#/media/Bestand:2021_Diversity_in_bureaucracy_\(6\).jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Diversity_in_bureaucracy#/media/Bestand:2021_Diversity_in_bureaucracy_(6).jpg)

Carlijn Kingma – "Het waterwerk van ons geld"

In "Het waterwerk van ons geld" visualiseert Carlijn Kingma het financiële systeem als een waterwerk, waarmee ze de stromingen en structuren van geld binnen onze samenleving inzichtelijk maakt. <https://www.rijksmuseumtwenthe.nl/content/3113/nl/carlijn-kingma-het-waterwerk-van-ons-geld>

▲ Ook in de optocht in Erpelrooierslaand (Wagenberg) werd de racistische grap gemaakt: 'Mun Chinees is verkeerd gevallen'. © René Schotanus/Pix4Profs

Wil je met een racistische grap meelopen in een optocht?

COLUMN WILLEM CLAASSEN Met carnaval kwam ik twee keer dezelfde treurige grap tegen. Bij de optocht in Weurt, waar ik langs de kant stond, en op sociale media.

Willem Claassen 11-03-25, 11:34

In een filmpje uit Beneden-Leeuwen was een jongen te zien verkleed als Chinees, met stereotype hoedje, pruik, kleding, schmink en snor. Hij had een arm in een mitella en droeg een plastic tasje met eten met zich mee. De tekst: 'De Chinees viel verkeerd'.

Dat filmpje ging *viral*. Eronder veel enthousiaste reacties, maar ook kritiek vanwege de racistische karikatuur. Dit werd door voorstanders neergesabeld: 'woke', 'overdreven', 'het is met een knipoo', 'onzin'. Allemaal prima, maar het is en blijft een racistische grap. En je kunt je dan afvragen: wil je met zo'n grap meelopen in een optocht?

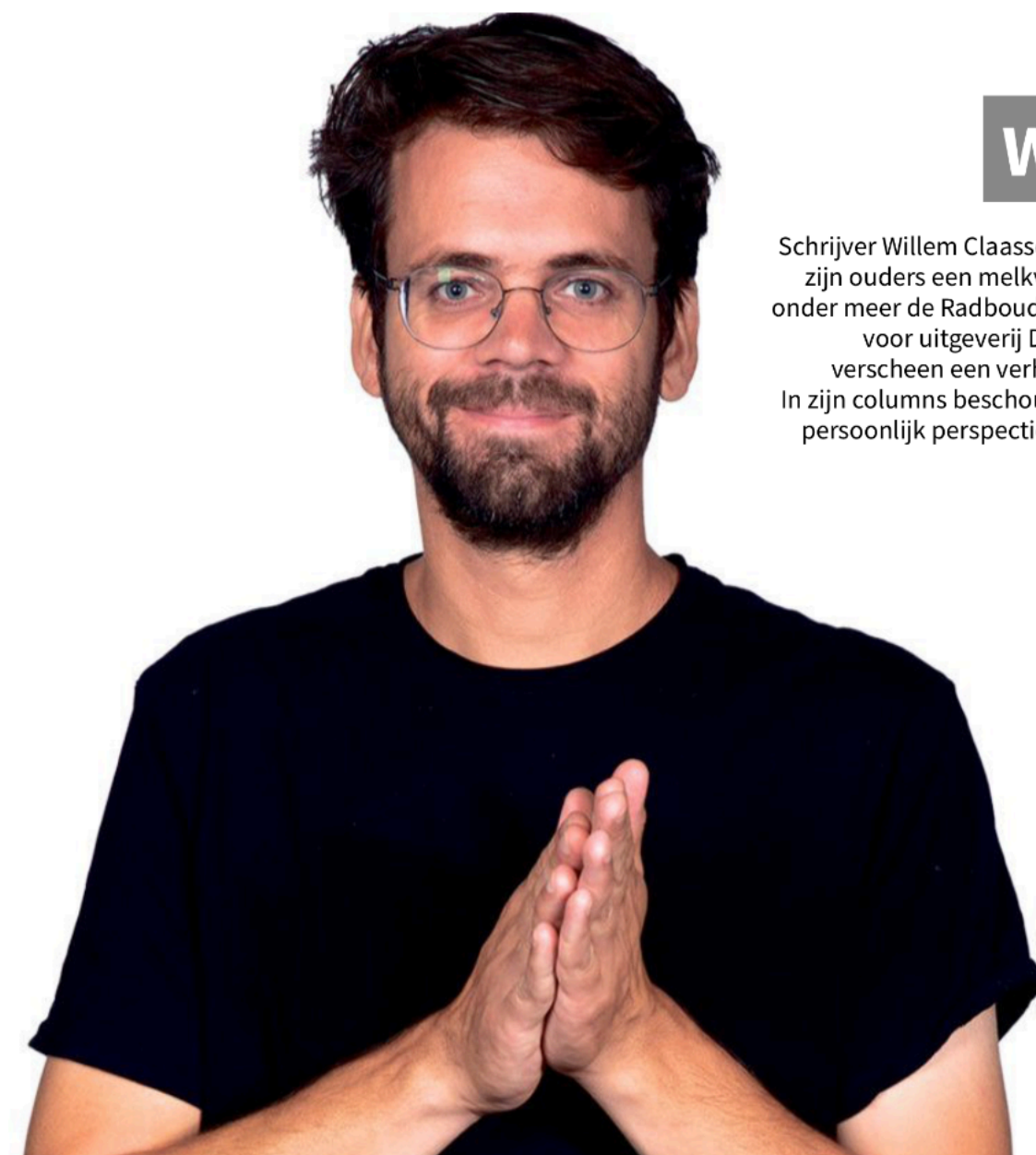
Een racistische uiting hoeft niet bewust te zijn. Ik geloof niet dat de carnavalisten slechte intenties hadden

Over racisme bestaan misverstanden. Een racistische uiting hoeft niet bewust te zijn. Ik geloof niet dat de carnavalisten slechte intenties hadden. Racisme gaat ook verder dan alleen iemand kwetsen. Je zet een bevolkingsgroep op basis van uiterlijke kenmerken, afkomst en cultuur neer als 'de ander'. Daarmee gaat het over stigmatiseren, uitsluiten en in de kern over ongelijkheid.

Racisme tegen Chinese Nederlanders blijft vaak onderbelicht, omdat ze als een modelminderheid worden beschouwd. Ze werken hard en passen zich aan, is het beeld. Toch hebben ze vaak te maken met microagressie: kleine, subtiele vormen van discriminatie die makkelijk weggewuifd kunnen worden. Een nieuwe generatie spreekt zich steeds meer uit tegen *Hanky panky Shanghai*, p**chinees, sambal bij, lijst en meneer Cheung uit *Ik hou van Holland*.

Het cliché wil dat je tegenwoordig niks meer mag zeggen. Maar dat mag wel, je krijgt alleen vaker weerwoord. Het zou niet moeten gaan over waar je nog grappen over kunt maken, maar waar je grappen over wilt maken.

Willem Claassen

Schrijver Willem Claassen komt oorspronkelijk uit Beuningen waar zijn ouders een melkveehouderij hebben. Behalve columns voor onder meer de Radboud Universiteit en *De Gelderlander* schreef hij voor uitgeverij De Bezige Bij het boek *Park* en van zijn hand verscheen een verhalenbundel *De koe die de Waal overzwom*. In zijn columns beschouwt de Nijmeegse schrijver het leven vanuit persoonlijk perspectief en blikt hij terug op zijn jeugd binnen het boerengezin.

Lees hier zijn eerdere columns

Tegen racisme en discriminatie is een uitgave van Nieuws in de klas.
De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in de onderbouw van het
VO.

© Nieuws in de klas, Amsterdam
Uitgave Tegen racisme en discriminatie
Samenstelling en redactie: Laila de Miranda

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door
leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig
onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen
toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van
de uitgever.

e info@nieuwsindeklas.nl
w www.nieuwsindeklas.nl